

Pozorování tenkozobce opačného (*Recurvirostra avosetta*) na Svitavsku

Occurrence of the Avocet (*Recurvirostra avosetta*) in Svitavy region

Miroslav Beran,⁽¹⁾ Milan Janoušek⁽²⁾

⁽¹⁾Lidická 1467, 560 02 Česká Třebová

⁽²⁾Zadní 299/80, 568 02 Svitavy, janousek.sy@seznam.cz

Mezi vzácnější bahňáky Pardubického kraje náleží mimo jiné tenkozobec opačný (*Recurvirostra avosetta*). V jižní části kraje, na Svitavsku, nebyl dosud pozorován.

Tenkozobec je tažným druhem s poměrně roztráštěným hnízdním areálem sahajícím od západní Evropy až po vnitřní Mongolsko. Lokálně hnízdí rovněž podél severoafrického pobřeží a ve střední a jižní Africe. V Evropě je těžištěm rozšíření pobřeží Severního moře (Dánsko, Německo, Nizozemí) a pobřeží Černého moře (Ukrajina). Evropské populace zimují od atlantického pobřeží Evropy po jižní Afriku (GIRARD 1997, SAUER 1996). Druh je chráněn Bernskou a Bonnskou konvencí a je zařazen na seznamu dohody o ochraně africko-urasijských tažných vodních ptáků.

V České republice pochází většina hnízdních i mimohnízdnicích nálezů z jižních Čech a jižní Moravy, vzácně je zaznamenáván na střední Moravě (Záhlinické a Tovačovské rybníky, např. POLČÁK 1993). Výjimečné je pozorování 1 ex. na Žehuňském rybníce u Nymburka dne 04. 04. 1992 (Jelínek, Urbánek, Vyskočil in: ŠÁLEK & MUSIL 1993), kde byl 1 ex. zjištěn také letos, a to 02. 08. (JELÍNEK in litt.).

Z Pardubicka je znám pouze z 19. století (ŠTANCL & ŠTANCOVÁ 1987), jeden exemplář byl pozorován rovněž 03. – 06.05.1949 na rybníce Stavenov u Chotěboře poblíž Havlíčkova Brodu (BOHÁČ 1951, LEMBERK 2001).

První záznam ze Svitavska pochází ze dne 02.07.2003, kdy pozoroval první z autorů 1 ex. na zčásti letněném Novém rybníce u Opatova (kvadrát 6164). Pták byl zjištěn v odpoledních hodinách (asi v 17.00) při běžné kontrole lokality. Přilétl ze zadní části rybníka a za letu byl velmi nápadný – větší bílý bahňák s černými konci křídel, nohy daleko přesahující ocas. Po dosednutí ještě několikrát přelétl a poté začal sbírat potravu na velké mělčině vpravo od hráze rybníka. Na rozdíl od jiných bahňáků (na lokalitě se tou dobou zdržovali ještě vodouši šedí (*Tringa nebularia*) a vodouši bahenní (*Tringa glareola*), vyhledával potravu v mělké vodě mnohem dále od břehu (cca 15-20 metrů), přičemž pročesával zobákem vodu. Několikrát se během této doby přiblížil ke skupince mladých racků chechtavých (*Larus ridibundus*), které z větší vzdálenosti dosti připomínal. Asi po 30 minutách přestal lovit a při odpočinku si čistil peří. Po dalších zhruba 10 minutách odlétl zpět do zadní části rybníka. Pozorovaný jedinec byl plně vybarvený dospělý pták, nápadná byla zejména shora černá hlava a tři černé linie na svrchní části těla, nohy byly pak zbarvené do modra. Pták nebyl kroužkován.

Summary

On 2nd July 2003 one adult Avocet was observed at the Nový Pond near Opatov (Svitavy region, east Bohemia). This is the first record of this species in Svitavy region and one of the few records in eastern Bohemia.

Literatura

- BOHÁČ D., 1951: Tenkozobec opačný (*Recurvirostra avosetta*) na Chotěbořsku. *Sylvia*, 13:29.
- GIRARD O., 1997 in: HAGEMEIJER E.J.M., BLAIR M.J. (eds.), The EBCC Atlas of European Breeding Birds: Their Distribution and Abundance. T & AD Poyser, London.
- LEMBERK V., 2001: Obratlovci okresu Chrudim. *Východočeské muzeum, Pardubice*.
- POLČÁK J., 1993: Pozdní výskyt tenkozobce opačného (*Recurvirostra avosetta* L.) v České republice. *Moravský ornitolog*, 1/93: 6-7.
- SAUER, F., 1996: Vodní ptáci. *Ikar, Praha*.
- ŠÁLEK M., MUSIL P., 1993: Ornitologická pozorování v roce 1992. *Zprávy ČSO*, 37: 35-45.
- ŠTANCL L., ŠTANCLOVÁ H., 1987: Ptactvo Pardubicka II. Bohdanečsko. *Krajské muzeum východních Čech, Pardubice*.

ISBN 80-86046-67-2